

Лауреати «Смолоскипа»

Ярослава Литвин

Роза Вітрів

Лауреати «Смолоскипа» 2015 року

номінація «Поезія»

Оксана Гаджій – збірка поезій «Phantom limb»

Юлія Кручак – збірка поезій «Передчуття дому»

Арсеній Тарасов – збірка поезій «Листи на північ»

Олексій Шендрик – збірка поезій «Останні китобої на місяці»

номінація «Проза»

Павло Кирик – повість «Робота»

Ярослава Литвин – повість «Роза Вітрів»

Спеціальна премія журі

Володимир Патола – збірка поезій «Грань»

Лауреати «Смолоскипа»

ЯРОСЛАВА ЛИТВИН

Роза Вітрів

Повість

Київ «Смолоскип» 2015

УДК 821.161.2'06-311.1

ББК 84(4Укр)6-44

Л64

Ви тримаєте у руках історію молоді богемної та популярної художниці Розі Вітрів. Вона шукала натхнення, а зустріла найгіршого і найпрекраснішого чоловіка. Її спроби нормального життя перетворюються на театр абсурду.

І, незважаючи на втечі, всі злети і втрати, пошуки і відкриття, у цій шаленій, часом пристрасній, часом болісній коловерті, Розі вдається зберегти найважливіше — себе.

ISBN 978-966-1676-31-1 (Серія)

ISBN 978-617-7173-30-3 (ТОВ «Смолоскип») © Ярослава Литвин, 2015

ISBN 978-966-1676-88-5 (МБФ «Смолоскип») © «Смолоскип», 2015

1

Я стояла на перехресті, на розі кількох вулиць. Невисока, смішна, руки сховала у дірявих кишенях заширокого пальта, яке роздимав прозорий, із кличем змерзлої землі, вітер. Вітер перемін. Стояла на розі вулиць, суцільне перехрестя, суцільна розгубленість, питання руба, худенька дівчина у малиновому береті. Раптовий вітер здував мене з місця. А я дивилась у небо. Стояла на розі всіх вулиць, на розі усіх вітрів. Дивилась у недоспіле сливове небо.

Дзвінок.

З напруженою надією:

— ...Єжи?...

— Я тут... цьо-ого... дівчину зна-айшов, до мене вже за-ась...— винувато промимрив заспаний голос.

— Яка дівчина? Коли?! Ми ж два дні тому ще домовлялися...

— Та вчора... позна-айомилися. Ти прости, чува-ак, га?

Я тьякнула щось у слухавку і нервово закурила. Ненавиджу, коли мене називають «чуваком». Ранок був паскудний і голодний.

Я допіру зійшла з потяга на київський вокзал, почистила зуби у громадській вбиральні й подзвонила одній прекрасній істоті, у якої мала пожити перший час, доки не стану на свої рівні дві.

Але все вийшло інакше. Ну, і хіба десь там, у підшкірку, я не знала, що так і буде? Така наївна.

На мені тяжким гнітом висів сімдесятилітровий наплічник, куди я щільненько запхала всі свої позитки. Крім того, в мене була совість. І на совісті теж багато чого зависало. Наприклад, усвідомлення відсутності коштів, розуміння, що робити, й всеохоплююче відчуття власного ідіотизму. Але було основне — бажання змінити своє життя. І ця основа гріла мене зсередини, як коньяк у дощову днину.

Бездумно пройшовшися туди-сюди вокзалом, розглядаючи київські торти, я вирішила скористатися пропозицією ввічливості, яку якось лишила у соцмережах одна добра людина.

Гала — моя однокласниця, ми із нею майже не спілкувались у школі. Але чомусь із часом люди, в яких мало вражень у сучасному, починають ностальгувати за недалеким минулим. Вони влаштовують зустрічі випускників, вітають з днями народження і лайкають аватарки.

Гала — мій абсолютний антипод: вихована і добре влаштована, працює в банку, заміжня за добropорядним молодим чоловіком (киянином) і пристойно чекає на первістка.

Я ж без роботи, житла, чоловіка під боком і не вмію подбати навіть про кактус, вже не кажучи про себе.

У Гали вдома було тепло і хороше: блакитні фіраночки в кухні, піддупнички на табуреточках в тон, капці для гостей, три види освіжувачів повітря в туалеті.

У Гали токсикоз — вона мене з ходу в душ, а наплічник веліла сховати до шафи. Я і не думала, що мої справи

настільки кепські. А душ у них, знаєте, така кабіна для телепортацій з радіо — я просто у захваті!

Снідаючи в її кухоньці манною кашею, почувалася так, ніби повернулася у дитсадівське дитинство, і безумовно раділа.

Мені подумалося, що дуже-дуже правильно вийшло, що я починаю своє нове життя саме з такого джерела.

Її чоловік, Сергій, якого вона кликала «моя друга половинка», чим щоразу змушувала мене ніяковіти, виявився приємної зовнішності офісним планктоном. Він дивився на мене з якоюсь недовірою, як на розмороженого кальмара, але мене ж теж не на смітнику знайшли, я вмію бути лялькою, як вже дуже постаріюся.

Тому я толерантно втекла в кухню до Гали допомагати їй куховарити.

— Як у тебе в особистому? — спитала вона, щось колотячи. Є така категорія людей, яких перш за все цікавить твій сімейний статус і всілякі побутово-ритуальні подробиці, як-то весілля, родини, хрестини, розлучення і похорони, ну і, може, ще трішки хвороби і діагнози.

Я розвела руки: моя сила в тому, що я відкрита для світу, чи щось типу того. Що тут сказати?

— В сенсі? — вдаю, що не зрозуміла питання, сподіваючись, що їй стачить делікатності не мучити мене далі.

— Ну, ти з кимсь зустрічаєшся? В тебе є наречений?

— А-а-а, от воно що... Ні, якби-то нема. А знаєш, у моєму оточенні просто не прийнято бути з кимсь у парі, розумієш? У нас free love — сьогодні хочеш з одним, а завтра з іншим, а хочеш, то й взагалі з двома одночасно. І ніхто не ображається, все відкрито і просто, — я зробила чесні-чесні очі, мої найкращі очі, коли я когось обманюю

задля розваги. На Галу подіяло. Я усміхнулася про себе і вирішила додзюбати її пристойність на найбільшій глибині:

— І діти, діти, навіть коли вони народжуються, то ніхто і не знає, хто батько. І не перевіриш. І виховуються всі кагалом у комуні.

— Як цигани? — питає Гала.

— Так, — кажу, — типу того.

— І заміж ніхто не виходить? — Галі стає моторошно, вона блідне.

— Ні. А нашо? Ми всі вільні, незалежні, у нас є вселенська любов...

— Тоді поміняй своє оточення, компанію... — несміло, але так серйозно, залізно каже Гала.

— Нашо?

— Як нашо?! Ну як нашо? Щоб заміж вийти!

Ми подивились одна на одну дикими очима, повними непорозуміння, але промовчали. Гала відійшла до вікна, постояла, збираючись із думками.

Я стонула плечима. Чому я маю щось пояснювати і за щось виправдовуватися?

— Сене життя кожної жінки — в продовженні життя, тобто в дітях. А для того, щоб народити й виростити дитину потрібен чоловік, друга половинка... — мовила вона, глядячи свій ще зовсім маленький живіт. На ній був чорний халат у червоні маки.

— Тобі вже двадцять чотири роки. Невже тобі ніколи не хотілося бути матір'ю, відчутти цей радісний світлий момент, як ти вперше береш на руки оцей дар Божий, своє немовля, як воно, твоє дитя, вперше каже «мама»? — Гала ледь не просльозилася.

— Не знаю...— я сама ледь не просльозилась, увляючи, як стою вночі на трасі з маленьким клунком або ж візочком. Або як годую груддю десь на вокзалі, або перебиваюся по вписках. Від цього мені стало на правду моторошно. І я сама визвалася чистити картоплю.

Потім я заговорила, і голос став хрипким і чесним, мені аж самій стало боляче від його щирості:

— Знаєш, Галко, ну невже ти вважаєш, що я настільки безбожна і наївна, аби привести маля в цей світ, де мені й самій немає місця? Невже воно заслуговує на таке життя?!

Гала тихо й виразно погодилася, зиркнувши своїми великими сірими очима на мою стильну, але діряву майку. Вона нікому б не побажала мого життя. Чи того, що вона собі про нього надумала.

Трішки згодом, мнучись, вона нахилилася до мене і тепло прошепотіла:

— Слухай, так незручно, а... як ти ставишся до анального сексу?

— Ну-у, безпосередньо ставлюся...

— То як?

— Просто. Життя має мене, а я маю життя.

Гала нервово кліпнула, і я так само кліпнула їй у відповідь. Більше про особисте ми не говорили.

Вечеря пройшла мило і по-сімейному. Ми попоїли, випили з Сергієм по келишку вина. Потім засіли до перегляду на комп'ютері фотографій з весілля та подорожі до Єгипту.

Осьо, дивися, Гала в холі готелю. Осьо Гала з верблюдом. Оно на шезлонзі, оце Гала дивиться риб. Кругом Гала

стоїть рівненько і награно усміхається в камеру. Це особливий вид усмішки «фотоапаратний», притаманний нашим туристам. А я не люблю туристів, чесне слово, як же я не люблю цих переляканих і водночас нахабних туристів. Вони нічогісінько не мають спільного зі справжніми мандрівцями.

Весільні світлини далися так само кирпато, я вислухала про всіх родичів, хто скільки подарував і на скільки набив черевец. Хто як танцював і як викрали наречену. Але я чемненько плювалася компліментами, наче верблюд, — так добяче, щоб вже нікому не здавалося, що мало.

Мені навіть показали знімку УЗД черева, де (щось не видно, але) сидить немовлятко. Знову всі ледь не просльозилися.

Потім Галя згадувала шкільні історії. Мені грішним ділом свербіло у носі та здавалося, що ми з нею вчилися або у різних школах, або у паралельних світах: жодної з її історій я не знала. Як не пам'ятала улюблених вчителів Гали, а вона — моїх. Але, загалом, вийшло ностальгічно.

— А от Роза у нас була найпопулярнішою дівчинкою у класі, — майже не зловтішаючись, проголосила Галя.

— Та ти що, не повірив би, — вигукнув Сергій і сам же себе покарав, подавившись повітрям. А потім так винувато глянув на мене, ніби велика болотноока собака.

Я підбадьорливо усміхнулася, розтягнувши губи у нитку.

— Зараз-зараз, я покажу! — Галя видобула з шафи великий альбом, звідки випали, як насіння з порваного пакета, стоси фотокарток. — Ось, дивися, оце перше вересня одинадцятого класу. Ось ми стоїмо, а це Роза, блондинка, вона тоді в червоному короткому сарафані прийшла.

Уявляєш, яка була? — показує Галя Сергію, а потім мені. Я дивлюся і дивуюсь. Невже це я?

— Хе, прикольна була, — кажу я. Сергій підозріло й вперше зацікавлено мене розглядає. У нього не ліпляться до купи два образи мене тодішньої і теперішньої. Але допомогти нічим не можу, знічено проводжу рукою по голові. У мене така фасониста зачіска, яка називається «зроби так, щоби не заважало». Не знаю, кому як, а мені подобаються дівчата, стрижені під солдата. І лисинка така приємна на дотик — як оксамит.

Ми довго-довго розглядали світлинки, на мене стільки всього навалилося, стільки впало, що, здавалось, не витримаю. Якась туга, якесь чуття швидкоплинності часу, страх безповоротності, страх старості, боязкість самотності, змін. Я так завжди любила зміни, а тепер вони мене жахали. І я, дивлячись на оці всі рештки минулого, відчула себе маленькою дівчинкою, яка загубилась у супермаркеті. Я знала, що майже не змінилася відтоді, що мені все ще шістнадцять у душі. Але одночасно з тією фарбованою білявкою з довжезними нігтями і мною сьогоднішньою страшна прірва. Словом, я відчувала, що знову тікаючи до іншого міста, вкотре не втекла од себе.

Я була мов той лосось, що пішов у нерест проти течії.

Мені постелили у вітальні на дивані нову рожеву білизну у дельфінчики. Пахла вона морською свіжістю і праскою і приємно торкалася щік, шиї та ніг. Подружжя побажало доброї ночі, вимкнуло світло і подалося собі до спальні, лишивши мене сам на сам із моїми міркуваннями на тему, чи займаються вагітні сексом.

Потім я ще думала багато про що. Ніколи мені не щастило засинати швидко і просто, без мук совісті, дурних спогадів і ще дурніших вигадок, коли переді мною розгорталися ситуації, яких ніколи не було і певно що не буде. І я з кимсь подумки сварилася, плакала через якісь мною ж вигадані гострі слова. Нервувалася і вже не могла ніяк потрапити ниткою свідомості у вушко голки сновидінь.

Покуйовдившись десь із годину, я вирішила, що душ на мене має подіяти як молоко з медом і мамина ласка.

Вочевидь, я розбудила Сергія, доки пробиралася навпомацки коридором. Але не знаю і знати насправді не хочу, як так вийшло, що він зайшов до мене.

Сергій вдав, що здивований і страшенно збентежений зустріти мене ось тут, у ванній, серед ночі, але не так вже й поспішив забратися геть самому і прибрати свій хтивий погляд з мого голого тіла. Я зрозуміла, що краще на ранок згортати вудочки.

Мені стало так гидко і з'явилося відчуття, що тут, у цьому затишку Гали, вже нічого втрачати. Тому я набралася нахабства і сміливості, вилізла в кухні на табуретку й покурила у кватирку. Як у піонерському таборі. За вікном сіпався дощик і віяло прохолодою ночі. Таку липку ніч приємно ловити на свої долоні, коли ти в теплі й маєш нові простирадла в дельфінчики, а не коли доводиться вештатися вулицями, не знаючи, чи доживеш ти до ранку.

Я дивилась у ніч. Ніч мене затулює. От у місті вона якась темно-сіра, а поїзні ночі чомусь чорнильно-сині, повні незвіданих звірів за брудним склом; ночі у горах прозорі й глибокі, без кольору, зате з чорнично-вугільним смаком. Кожна ніч — окрема і ні на що не схожа. Ця мені подобалась, бо у ній добре думалося.

Ранком Гала вдавала, що зажурена моїм від'їздом. А може, так і було насправді. Сергія вдома вже не було. Я смачнесенько поснідала млинцями з топленим медком, нап'яла наплічник. Гала обійматись на прощання не схотіла, вона не сказала, але я прочухала, що для неї не надто естетично пахну. Дорогою.

Вже у дверях вона мене смикнула:

— І заведи собі сторінку на «Однокласниках»!

Я сміялася.